

Καταστρώνει πίνακα χρωματικῶν δανείων μεθ' ὅσας εὐκολίας συντάσσει γαλλιστὶ διπλωματικὸν ἔγγραφον, δύναται δὲ ν' ἀναλύσῃ δραματικὸν ἔργον μετὰ τῆς αὐτῆς ἐκείνης ἀκριβείας καὶ ἐπιστασίας, μεθ' ἧς ἀναλύει ἀπὸ τοῦ βήματος τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ κράτους.

Περί τοῦ ῥητορικοῦ αὐτοῦ ταλάντου, ὅπερ αὐτῆ αὐτῆ ἢ σιδηρᾶ καὶ ἀκράδαντος θέλησίς του ἀνεπτύξεν ὡσαύτως καὶ ἐτελείωσε, περιττὸν νομίζομεν νὰ λαλήσωμεν, διότι οὐδεὶς — κ' ἐκ τῶν πολιτικῶν αὐτοῦ ἐναντίων — ὑπάρχει ὁ μὴ ἀναγνωρίζων τὴν ἀπροσμάχητον δύναμιν τοῦ ἀδρού καὶ συνεσφιγμένον του λόγου. Ὁ Τρικούπης, ἔλεγεν ἡμῖν ποτε ἀντίπαλός του, ἀσκότιστον ἔχον ὑπὸ κομματικῶν πάθους τὴν διάνοιαν, δὲν ὁμιλεῖ, βρουχᾶται ἀπὸ τοῦ βήματος· δὲν ἀντικρούει, ἀλλὰ σπαράσσει τὸν ἀντιφρονούντα· ἡ διαλεκτικὴ αὐτοῦ δύναμις δὲν πείθει μόνον, ἀλλὰ παρασύρει ὡς χεῖμαρρος.

Παρέχει δ' ἀληθῶς ἡ διαλεκτικὴ αὐτῆ δύναμις, κατὰ τε τὴν ἀπὸ τοῦ βήματος ῥητορείαν καὶ τὴν ἰδιαίτεράν συζήτησιν, φαινόμενον περιέργον, καταδεικνύον τίνα καὶ πόσῃν δύναται ἀληθῶς ν' ἀσκήσῃ ἐπὶ τοῦς ἄλλους ἐπίδρασιν ἢ ἰσχυρὰ καὶ αὐτεπίγνωστος θέλησις. Ὁ κ. Τρικούπης πείθει διότι θέλει νὰ πείσῃ, καὶ θέλει νὰ πείσῃ διότι εἶνε ὁ ἴδιος πεπεισμένος. Τὴν πεποίθησιν αὐτοῦ ἐκφράζει καὶ ἡ μορφή συγχρόνως, καὶ ὁ λόγος, καὶ τοῦ βλέμματός τὸ φῶς, καὶ τῆς φωνῆς ἡ κλαγγή· τὰ δὲ ἐπιχειρήματά του, ἀπὸ τῆς διανοίας συνάμα καὶ τῶν μυχῶν τῆς καρδίας πηγάζοντα, συναποτελοῦσιν ἠλεκτρικὸν τι ρεύμα μεταδιδόμενον εἰς τὸν ἀκροατὴν, κλονίζον ἐκ βάρθρων πᾶσαν ἐναντίαν πεποίθησίν του, καὶ κάμπτον τὴν σαλευθεισάν του θέλησιν ὑπὸ τὴν θέλησιν ἐκείνην τὴν ἰσχυράν καὶ ἀνυπόστατον. Ἡ πειθῶ, ἦν ἀσκέει ὁ λόγος αὐτοῦ μετέχει πως τῆς ὑποβολῆς — suggestion — τοῦ ὑπνωτιστοῦ· διαφέρει δ' ἐκείνης μόνον ὅτι εἶνε ἐπιβολὴ μᾶλλον ἢ ὑποβολή, διότι ἐγείρει μᾶλλον ἢ ὑπνωτίζει, οὐδὲ ὑπεισέρχεται εἰς τὴν ξένην θέλησιν, ἀλλ' ἐπιβάλλεται εἰς αὐτὴν καὶ τὴν κυριεῖει οὕτως εἰπεῖν ἐξ ἐφόδου.

Ἄν δὲ εἶνε ἐπιτετραμμένον — καὶ διατί νὰ μὴν εἶνε, ἀφοῦ οἱ ἔξοχοι τῶν ἀνδρῶν καὶ κοινῶν τῶν φοροῦντες δὲν εἶνε ἀσφαλεῖς ἀπὸ τῶν περιέργων βλεμμάτων; — νὰ μνημονευθῶσιν ἐν τέλει καὶ μικρὰ παρὰ τὰ μεγάλα, θέλει καὶ δι' ἐκείνων ἔτι καταδειχθῆ ὁποῖον ὑπῆρξε καὶ ὑπάρχει τὸ κράτος τῆς θελήσεως τοῦ κ. Τρικούπης κ' ἐπ' αὐτάς ἔτι τὰς καθ' ἡμέραν ἔξεις καὶ συνήθειας ἀνάγκης τοῦ βίου, καὶ πόσον ἐστόμωσεν, ὡς πρὸς τοῦτο, ἡ ἰσχυρὰ του διάνοια τὴν καὶ ἄλλως χαλυβδίνην αὐτοῦ φύσιν. Ὁ κ. Τρικούπης δὲν πίνει οἶνον, δὲν πίνει καφέν, δὲν καπνίζει, δὲν αἰσθάνεται, ὡς αἰσθανόμεθα πάντες,

τὴν ἰνάγκην τῆς ἐν ὄρα ὠρισμένη τροφῆς, οὐδὲ διψᾷ κἄν ὡς διψῶσι συνήθως οἱ ἄνθρωποι. Τίς δὲν ἐνθυμεῖται αὐτὸν ἐπὶ ἀτελευτήτους ὥρας καθήμενον ἐν τῇ Βουλῇ, κατὰ τὰς μακρὰς ἐκείνας πα νυχίδας, ἄσιτον, ἄποτον, ἀκαταπόνητον, καὶ μειδιῶντα μόνον πρὸς τὸ πλῆθος τῶν μέχρι λιποθυμίας ἐξηνητημένων βουλευτῶν, οἵτινες προσεπάθουν ν' ἀπατήσωσι διὰ κουλουρίων καὶ καφέδων τοὺς βουλευσιῶντας αὐτῶν στομάχους;

Ὁ κ. Τρικούπης δὲν γνωρίζει τί ἐστὶ κόπωση· ἢ δὲ πρὸς τὴν ἐργασίαν ἀντοχὴ αὐτοῦ ὑπερβαίνει τὰ ὅρια τοῦ πιθανοῦ. Οὐδ' εἶνε μυστήριον εἰς τοὺς γνωρίζοντας αὐτὸν ὅτι ἐγειρόμενος ἅμα τῇ ἡμέρᾳ ἐργάζεται συνήθως μέχρι βαθείας νυκτός, καὶ πέραν τοῦ μεσονυκτίου πολλάκις, εἴτε ἐν τῇ ἐξουσίᾳ διατελεῖ, εἴτε ἐκτός αὐτῆς. Ἡ συνεχὴς δ' αὐτῆ καὶ περὶ ποικίλα διανοητικῆ τοῦ ἀσχολία, ἥτις, ἔνεκα τῶν ἀτυχῶν ὄρων τοῦ παρ' ἡμῖν πολιτικοῦ βίου, ἀναγκάζεται οὐχὶ σπανίως νὰ καταλείπῃ τὰ μεγάλα χάριν τῶν μικρῶν καὶ τὰ πράγματα χάριν τῶν προσώπων, νὰ μεταβλήνῃ δὲ πᾶσαν στιγμὴν ἀπὸ τῆς σκηνῆς εἰς τὰ παρασκηνία, οὐδέποτε φαίνεται καταπονοῦσα αὐτόν, οὐδὲ τὴν ὀξύτητα τοῦ πνεύματός του ἀπικυβλίνει, οὐδὲ κἄν τὴν ἀπὸ τοῦ κόρου ἀνίαν γενεᾶ ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ. Καταλείπων μετὰ πολὺν χρόνον μελέτην τὴν σπουδαιότητα τῶν ἐργασιῶν, εἶνε ἔτοιμος πάντοτε ν' ἀπτείσθῃ πρὸς τοὺς οικείους, νὰ εὐφρολογῆσιν περὶ προσώπων, νὰ ὁμιλήσῃ περὶ τῶν ἐλαφροτάτων πραγμάτων, ἢ καὶ νὰ... συζητήσῃ πάλιν σπουδαίως περὶ τοῦ σπουδαιότητος ζητήματος.

Καὶ ταῦτα πάντα διότι οὕτω θέλει, διότι βᾶσις καὶ κρηπίδωμα τῆς ἐξόχου αὐτοῦ ιδιοφυίας εἶνε, ὡς ἐν ἀρχῇ ἐλέγομεν, ἡ κρηταιὰ καὶ συνείδησις ἐαυτῆς ἔχουσα θέλησις.

A. B.

ἈΘΗΝΑΪΚΗ ΗΧΩ

Τὸ ἔργον εἶνε ἕξις, τὴν ὁποῖον ὅσον εὐκόλως ἀποβάλλει κανεὶς, τόσον δυσκόλως ἀναλαμβάνει. Ἡ ἀλήθεια αὕτη τοῦ συγγραφέως τῶν Ἀθλῶν ν' ἦλθεν αὐτομάτως εἰς τὸν νοῦν μου τόρα ὅταν μετὰ τὴν πολυήμερον καὶ σχεδὸν γενικὴν ἀργίαν τῶν ἑορτῶν, ὁ κόσμος — ὁ ἐργαζόμενος κόσμος, ἐννοῶ — ἐπανέρχεται εἰς τὸν κύκλον τῶν καθημερινῶν τοῦ ἀσχολιῶν. Τί ἀνιαρὰ τῷ ὄντι στιγμὴ! Πόσον κατ' αὐτὴν παρίσταται ἀποτρόπαιος ἡ γὰρ τὴν ζωὴν καὶ πῶς ἀντηχεῖ πάλιν εἰς τὸ βάθος τῶν περιλύπων καρδιῶν μας ἡ παλαιὰ πρὸς τὸν θνητὸν κατάρτα: «ἐν ἰδρωτί τοῦ προσώπου σου φαγεῖν τὸν ἄρτον σου»!...

Θέλετε νὰ σπουδάσετε τὴν φύσιν καὶ τὴν ἐπιρροὴν τῆς μεταβάσεως αὐτῆς εἰς κόσμον, ὁ ὁποῖος δὲν ἐσυνείθισεν ἀκόμη νὰ κρύπτῃ τὰ συναισθη-

ματά του ; Προσέξατε τὰ παιδιὰ. Ἴδατε μὲ πόσῃ λύπῃ ἀποχωρίζονται τὰ παιγνίδια των, ἀφίνοσι τὰς πολλὰς διασκεδάσεις ἢ ἐπὶ τέλους αὐτὴν τὴν ἡδύτητα τοῦ far niente, διὰ τὴν ἐπιστρέψουσιν εἰς τοὺς τέσσαρας σοβαροὺς τοίχους τοῦ σχολείου μὲ τὸν συνοφρωμένον διδάσκαλον καὶ τὸν ἀπαίσιον μαυροπίνακα, ἐφ' οὗ πολλάκις παραμένει ἡμίσειστον ὡς εἰρωνεῖα τὸ γεωμετρικὸν σχῆμα ἢ τὸ διωρθωμένον θέμα, τὸ ὁποῖον τὴν παραμονὴν τῆς ἑορτῆς ὀλίγον ἐπρόσεχον οἱ μαθηταὶ μὲ τὴν εὐπετὴ καὶ ὄνειροπόλον των χαρὰν...

Αὐτὸ μ' ἔκαμε ν' ἀναπαρστήσω προχθὲς καὶ νὰ ἐνθυμηθῶ τὰ παλαιὰ, μία μαθήτρια, χαϊδευμένη κόρη φιλικῆς μου οικογενείας. Μικρὰ, ζωηρὰ, μὲ τὴν ξανθὴν κόμην χυτὴν πάντοτε ἐπὶ τῶν ὤμων, μὲ τὴν λέξιν τῆς καρδίας εἰς τὰ κεράσινα χεῖλη. Εἶχε νὰ ὑπάγῃ περισσότερον ἀπὸ δεκαπέντε ἡμέρας εἰς τὸ σχολεῖον. Ὁ φόβος τῶν ἐπιδημιῶν ἀφ' ἑνὸς — ὁ ὁποῖος ἀκόμη τοὺς κάμνει νὰ βράζουσι καὶ κατόπι νὰ διυλίζουσι τὸ νερὸ τοῦ πίνουσι — καὶ αἱ ἀλλεπάλληλοι ἑορταὶ ἀφ' ἑτέρου, συνέτειναν ὥστε τὸ διάστημα τῆς ἀργίας νὰ γείνη τόσον μακρὸν. Ἄλλ' ἢ βλάβη τῶν ἐπιδημιῶν περιορίσθη εἰς τὸν φόβον μόνον, καὶ ἡ χαρίεσσα κόρη, εἴπερ ποτὲ ὑγιής, ἐπαιζεν, ἐκυμβάλιζεν ἐπεριπάτει, ἔτρωγε, διεσκεδάζεε νυχθημερῶν. Τί χαρὰ, τί εὐτυχία εἰς τὴν ἀφροντισίαν ἐκείνην καὶ τὴν λήθην. Ποῦ νάνοιξῃ βιβλίον, ποῦ νὰ βάλῃ βελονίαν! Ἄλλ' ἔπρεπε νὰ τὴν ἐβλέπατε, ὅταν τὸ κομπολόγιον τῶν χρυσῶν ἡμερῶν ἐξηντλήθη μέχρι κόκκου, πόσον τὴν ἐσπέραν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου, τὴν ἐπομένην τῆς ὁποίας πρῶταν θὰ ἐπήγαυε πλέον εἰς τὸ σχολεῖον, πόσον ἦτο μελαγχολικὴ, ἀνήσυχος, ῥεμβῆ. Τὸ πρῶτ' εὐθὺς μάθημα. Τὸ ἀπόγευμα κέντημα. Τὸ γλυκὺ ποτήριον, τὸ ὁποῖον ἐκένωσε, κρίμα νὰ ἔχῃ τὴν ὑποστάθμην τόσω πικράν! Καὶ ἐξεχειλίσεν ἡ λύπη τῆς καὶ ἐδάχρυσαν οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς, ὅταν ἡ μητέρα τῆς ἔκρινε καλὸν νὰ τὴν ἐρωτήσῃ :

— Ἐμελέτησες, κόρη μου, γι' αὐριο ;

— Οὐφ! ὕστερ' ἀπὸ δεκαπέντε μέρες ποῦ ἔχω νὰ πάγω σχολεῖο! μόλις ἀπήντησεν ἐκείνη.

Καὶ ὑπῆγε νὰ κοιμηθῇ ἐνωρίς, διὰ νὰ προφθάσῃ τὴν κατηραμένην ἐκείνην ὀγδόαν...

*

Τὸ δυστύχημα εἶνε ὅτι παρ' ἡμῖν αἱ σκηναὶ αὐταὶ εἶνε συχναί, συχνότεραι τοῦ δέοντος, αἱ ἑορταὶ δηλαδὴ πολλαί, αἱ ἀργίαι μακραί, ἢ δὲ πρὸς τὸ ἔργον ὀλιγορῖα αὐξοῦσα ὄλονεν καὶ κινδυνωδεστέρα. Δὲν ἐνθυμοῦμαι ποῖος ὀπέδωκε τὴν σημερινὴν εὐδαιμονίαν τοῦ Ἀγγλικοῦ ἔθνους εἰς τὴν κατάργησιν πάσης ἑορτῆς, πάσης ἀργίας, ἐκτὸς μόνως τῆς περιφήμου ἐκείνης ἀγγλικῆς Κυριακῆς. Ὁ παράδοξος οὗτος κοινωνιολόγος δὲν θὰ ἐδίσταζεν, ὑποθέτω, τὰς ἰδικὰς μας ἐλλείψεις ν' ἀποδώσῃ τοῦναντίον εἰς τὴν πληθὺν τῶν ἑορ-

τῶν, αἱ ὁποῖαι σύμφωνοι μὲ τὸν θερμὸν καὶ ἐκνευριστικὸν μας ἥλιον, συνωμοτοῦσιν ἐναντίον παντὸς ἔργου ἀπαιτουμένου ἐπίμονον καὶ τακτικὴν θεραπείαν.

Καὶ θὰ εὐρίσκατε ἄρα γε πολλὰ ἐπιχειρήματα νὰ τὸν ἀντικρούσετε ; Ἐγὼ τοῦλάχιστον ὁμολογῶ ὅτι μετὰ πολλῆς δυσκολίας... Εἰμπορεῖτε νὰ μοῦ εἴπητε ἕως πόσα μαθήματα νὰ κάμνη τὸ Πανεπιστήμιον καὶ τὰς δύο ὁμοῦ ἐξαμηνίας ; Εἰξεύρετε ὅτι ἅμα ὁ καιρὸς εἶνε καλὸς — καὶ τότε ἐδῶ δὲν εἶνε ; — τὸ μάθημα ἢ καὶ κάθε ἄλλο ἔργον, δὲν γίνεται ἢ μετὰ ὀλίγης ὀρέξεως ; Καὶ λησμονεῖτε τέλος πάντων ὅτι ζῶμεν εἰς τόπον, ὅπου ἡ ἐργασία ὀνομάζεται δουλειά, οἱ φοιτηταὶ τῆς φιλολογίας ἐπαναστατοῦσιν ὅταν τοῖς ἐπιβάλλεται λατινικὸν θέμα καὶ... οἱ περὶ τὸν Ἁγιον Κωνσταντῖνον κατοικοῦντες διαμαρτύρονται ὅτι ἀπέναντι τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ, ἀκούτ' ἐκεῖ, κτίζεται τὸ Ἐθνικὸν Θέατρον ;

Οὐφ! τί ἄσχετα πράγματα, Θεέ μου, θὰ εἴπητε. Νὰ σὰς εἰπῶ ὅμως τὴν ἀμαρτίαν μου.... ἐγὼ τὰ εὐρίσκω πολὺ σχετικὰ ;

*

Ἀφ' οὗ ἐνεθυμήθημεν παραπάνω τὸν καιρὸν, ἂς ἐπωφεληθῶμεν τῆς εὐκαιρίας νὰ τῷ πλέξωμεν ἐν δίκαιον ἐγκώμιον. Εἶνε ὁ φόρος εὐλικρινοῦς εὐγνωμοσύνης μολοντοῦτο ! Τί γλυκὺς καὶ καλὸς. Μὰς ἔκαμε νὰ λησμονήσωμεν ἐντελῶς ὅτι εὐρισκόμεθα ἐν τῷ μέσῳ τοῦ χειμῶνος. Τὰ βαρέα ἐπανωφόρια εἰς ἀργίαν, αἱ θερμάστραι ἐκτὸς ὀλίγων τυπικῶν, ἐσθεσμένοι, ὁ οὐρανὸς καθαρὸς, αἱ ἐσπέραι χλιαραί, αἱ νύκτες μαγικαί. Εἰμπορεῖ κανεὶς νὰ καταβαίνει εἰς τὸ Φάληρον καθημέραν, νὰ κάμνη τὸν γυρὸν τῆς Ἀκροπόλεως τὴν δείλην καὶ τὸ πρῶτ' τὴν ψυχρολουσίαν τοῦ χωρὶς καμμίαν ἐνόχλησιν. Οὔτε σκόνη, οὔτε λάσπη. Κάποτε τὴν νύκτα βρέχει, ἀλλὰ ὀλίγον, ὡς ἡ καλὴ οἰκοκυρὰ ἐτοιμάζει διὰ τὴν ἐπομένην τὴν οἰκίαν τῆς. Ποῖος τὸ εἰξεύρει τί μὰς ἐπιφυλάσσει φοβερὸν ἢ γλυκύτης αὐτὴ ἢ ἔκτακτος, καὶ ἂν δὲν ψευστῇ ψυχρότατα εἰς φίλος μου, ὁ ὁποῖος προχθὲς μ' ἐβεβαίονεν ὅτι τοῦ μύρισε πειὰ ἄνοιξι. Ἡ ἀλήθεια εἶνε ὅτι μετὰ τὰ λαμπρὰ Χριστούγεννα, ποτὲ δὲν ἤλιξα νὰ ἑορτάσωμεν καὶ τὰ Φῶτα μὲ ἥλιον καὶ μὲ γαλήνην, τὰ Φῶτα τὰ ψυχρὰ συνήθως καὶ ἀνεμῶδη, ὅταν ἡ ἐξηγηριωμένη θάλασσα τὸν Σταυρὸν νομίζεις περιμένει διὰ νὰ κατευνασθῇ.

Ἡ θαλπερὰ ἡρεμία τῆς ἑορτῆς μοὶ ὑπενθύμισε ζωηρῶς τὰ περυσινὰ Φῶτα, τὰ ὁποῖα διήλθον εἰς μίαν νῆσον μικράν, πλὴν διακρινομένην διὰ τὰς ἐκκλησιαστικὰς τῆς πομπὰς, τὴν τάξιν τῶν ὁποίων καὶ τὴν εὐπρέπειαν τῇ ἐδίδαξε μακρὰ ἰταλικὴ κατάρκτησις. Μία τῶν ὠραιότερων εἶνε ἡ λιτανεῖα τῶν Φῶτων. Ἀπὸ τῆς Μητροπόλεως ἐξεκίνησεν ὁ Σταυρὸς μετὰ τοῦ κλήρου λαμπρο-

φοροῦντος, τῶν ἀρχῶν, τῆς μουσικῆς καὶ τοῦ στρατοῦ. Ἐπὶ τῆς παραλίας εἶχε διακοσμηθῆ μία ἐξέδρα κατὰ τὸ σύνθηες. Ὁλην ἐκείνην τὴν ἔκτασιν κατεῖχε κόσμος πολὺς. Ἐφύσα ἄηρ ὑγρὸς, περίξ τὰ παράθροα κλειστὰ καὶ ὄπισθεν τῶν ὑάλων θεσῶντο αἱ ἄβρια κυρίαι. Μακρόθεν ἐφαίνοντο βουὰ εὐγραμμα, τεφρά, μὲ χιονισμέναις κλιτύς. Ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ ἦσαν συσσωρευμένα νέφη, ἀλλοῦ πυκνά, μελανά, ἀλλοῦ φαῖά, ἀραιά, ἐκσπῶντα συχνὰ εἰς ψεκάδας βροχῆς, καθ' ὧν διεστέλλοντο παρευθὺς ἀπειρία ἀλεξιβροχιῶν. Τὸ κύμα, τὸ συντριβόμενον παρὰ τοὺς πόδας τῆς ἐξέδρας, ἦτο θολόν, μανιῶδες, ἀφροστεφές, πολυτάραχον. Καὶ προὐχώρησε μέχρι τῆς ἄκρας ὁ κατάχρυσος ἀρχιερεὺς καὶ ἔλαβεν ἀνά χειρας τὸν Σταυρόν, ἐμπεπηγμένον ἐπὶ μεγάλου κοντοῦ. Συγκίνησις, ὄλων οἱ ὀφθαλμοὶ ἐκεῖ προσηλωμένοι... Μία ἀκτίς ἡλίου διέσχισε τὴν στιγμὴν ἐκείνην τὰ νέφη καὶ ἔλαμψε πάνοπτον μακρόθεν τὸ ἀργυροῦν ἐμβλημα, ἀναδυόμενον καὶ καταδυόμενον ἐν τῇ θαλάσῃ, ἐνῶ ἀνέκρουεν ἡ μουσικῆ, ἔφαλλεν ὁ χορὸς καὶ ἠλάλαζε τὸ πλῆθος. Ἄλλ' ὡς ἐσέσθη πάλιν ἡ ἀκτίς, ὁ ζόφος συνεπυκνώθη, τὸ κύμα κατέπεσε καὶ ἡ βροχὴ ἤρχισε μὲ χονδράς ἀραιάς ψεκάδας, ταχέως αὐξηθείσας. Πλὴν ἡ τελετὴ εἶχε λήξῃ καὶ τὸ πλῆθος ἐσκορπίσθη καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις μὲ φωνάς, μὲ γέλωτας, μ' εὐχάς. Ἡνοίχθη τότε μία τεραττικὰ ὄμβρέλα, ὑπ' ἣν εἰσῆλθεν ὁ ἀρχιερεὺς μὲ τὸ ἐπιτελεῖόν του, ἵνα συνοδεύσῃ τὸν Σταυρόν, ἐπιστρέφοντα εἰς τὸν Ναὸν ἄνευ μουσικῆς, ἄνευ πομπῆς.

Καμμία τῶν ἐπισήμων μας τελετῶν δὲν εἴμπορεῖν ἀ δῶσῃ ἰδέαν τῆς πανηγύρεως αὐτῆς. Οὔτε τοῦ Πειραιῶς ἡ παραλία, οὔτε φέτος τοῦ Φαλήρου, οὔτε τῆς Δεξαμενῆς ἡ κατάδυσσις μὲ τὸν συνωστισμόν καὶ τὴν βιαιότητα τῶν ὀργάνων τῆς ἐξουσίας, μοὶ παρέσχον ποτὲ ὅμοιον θέαμα, ὅμοιον ἀπόλαυσιν ἔπρεπε νὰ εἶπω.

ΑΝΤΙΑΛΛΟΣ

Αἱ ἐπιγραφαὶ τῆς Κῶ

Τὸ μεγαλεπίβολον ἔργον τῆς περισυλλογῆς καὶ δημοσιεύσεως τῶν σωζομένων ἑλληνικῶν ἐπιγραφῶν, ὑπερ ἐντολῆ τῆς ἐν Βερολίῳ ἀκαδημίας ἀνέλαβεν ὁ περικλεῆς Αὐγουστος Βοϊκίχιος καὶ μετὰ πάροδον ἡμίσεος αἰῶνος (1877) ἐπεράτωσαν ὁ Ἰω. Φράντς, ὁ Ἐρνέστος Κούρτιος καὶ ὁ Α. Κίρχχοφ, πόρρω ἀπέχει νῦν τοῦ νὰ πληροῦ τὸν ἀρχικὸν σκοπὸν αὐτοῦ, τὴν ἐν ἐνὶ βιβλίῳ ἀποθησαύρισιν πασῶν τῶν ἑλληνικῶν ἐπιγραφῶν. Τὸ καθ' ἡμέραν αὐξάνον πλῆθος τῶν ἀπανταχοῦ ἐκ τυχαίων περιστάσεων ἢ ἐξ ἀνασκαφῶν καὶ συστηματικῆς ἐρεύνης ἐρχομένων εἰς φῶς νέων ἐπιγραφῶν, ἡ κριτικὴ ἀποκάθαρσις πολλῶν τῶν

δεδημοσιευμένων διὰ τῆς ἀντιβολῆς πρὸς τοὺς λίθους, καὶ ἡ διασποράδην ἐκδοσῶν τῶν περὶ τούτων μελετημάτων ἐν ποικιλωτάτοις βιβλίοις καὶ περιοδικῶς συγγράμμασιν ἀπὸ πολλοῦ κατέστησαν ἐπαισθητὴν τὴν ἀνάγκην τῆς συμπληρώσεως τοῦ ἔργου τῆς πρωσιτικῆς ἀκαδημίας. Προσφορωτάτη δὲ πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τούτου ἐκρίθη ἡ ἐκδοσις τῶν ἐπιγραφῶν ἐν εἰδικαῖς συλλογαῖς, περιλαμβανούσαις πάσας τὰς εἰς ὀρισμένας κατηγορίας ὑπαγομένας, ἢ τὰς εἰς ὀρισμένους τόπους ἀνηκούσας. Αὐτὴ ἡ πρωσιτικὴ ἀκαδημία πρὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ τετάρτου τόμου τῆς συλλογῆς τοῦ Βοικίχίου ἀνέθηκε τὴν ἐκδοσιν πασῶν τῶν ἀττικῶν ἐπιγραφῶν τοῖς Α. Κίρχχοφ, Οὐλ Καίλερ καὶ Γουλ. Διττεμβέργερ (1873 — 1891), καὶ μετὰ βραχὺν χρόνον τὴν τῶν ἀρχαιοτάτων ἑλληνικῶν ἐπιγραφῶν τῷ Η. Ροελ (1882). Τοῦ ἔργου ἐπελήφθησαν καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἀρχαιοδίφαι, ἄξιοι δ' ἰδίως εὐφήμου μνησίας εἶναι αἱ συλλογαὶ τῶν ἐπιτυμβίων ἐπιγραφῶν τῆς Ἀττικῆς τοῦ Στ. Κουμανούδη (1871), ἡ τῶν ἐπιτύμβιων τοῦ Γ. Κάιτσελ (1878), ἡ τῶν ἐν ἐπιχωρίᾳ γραφῇ κυπριακῶν τοῦ Μ. Σμιδτ (1876) ἡ τῶν ἱστορικῶν τοῦ Ε. L. Hicks (1882), ἡ τῶν διαφωτισουσῶν τὸν βίον τῶν ἀρχαίων τοῦ Διττεμβέργερ (1883), ἡ τῶν βοιωτικῶν τοῦ Λάρφελδ (1883) καὶ ἡ τῶν διὰ τὴν διάλεκτον ἀξιωματικῶν τοῦ Κάουερ (1877) καὶ ἡ πληροτέρα ταύτης τοῦ Κόλλιτζ καὶ Βέχτελ (1883 — 1891).

Εἰς τὰς τοιαύτας εἰδικὰς συλλογὰς προστίθεται νῦν ἡ πληρεστάτη περισυναγωγὴ πασῶν τῶν Κωακῶν ἐπιγραφῶν, ἡ φιλοπονηθεῖσα μὲν ὑπὸ τῶν κ. κ. Paton καὶ Hicks, ἐκδοθεῖσα δ' ὑπὸ τοῦ ἐν Ὁξωνίᾳ πανεπιστημίου I. Ὀρθῶς δ' οἱ ἐκδοταὶ εὐκαταίαν θεωροῦσι τὴν ἐν ἰδιαιτέρας συλλογαῖς ἐκδοσιν τῶν ἐν ἐκάστη τῶν σπουδαιοτέρων ἑλληνικῶν νήσων εὐρεθεισῶν ἐπιγραφῶν, «διότι αἱ νῆσοι ἀπετέλεσαν πάντοτε καὶ μέχρι τοῦδε ἀποτελοῦσι διακεκριμένας ἀλλήλων κοινότητας, διαφυλαττούσας πιστότατα τὸν ἰδιάζοντα ἐκάστη αὐτῶν χαρακτῆρα». Πρὸ τούτων εἶχον ἐκδῶσῃ ἰδικὰς συλλογὰς Κωακῶν ἐπιγραφῶν ὁ Λῆκ ἐν τοῖς Προκτικαῖς τῆς ἐν Λονδίῳ φιλολογικῆς ἐταιρίας, ὁ Βάβιγκτων ἐν τῷ αὐτῷ περιοδικῷ δημοσιεύματι, ὁ Παντελίδης ἐν τῇ Πανδώρα καὶ ἐν τῇ Δελτίῳ τῆς Ἑλληνικῆς ἀλληλογραφίας, ὁ I. Σακκελίον ἐν τῇ Πανδώρα καὶ ἐν τῷ Ὁμήρῳ, οἱ Hauvette, Besnault καὶ Dubois ἐν τῇ Δελτίῳ τῆς Ἑλλ. ἀλληλογραφίας, ὁ Rayet ἐν τῇ ἐπετηρίδι τοῦ ἐν Παρισίοις συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλληνικῶν σπουδῶν, καὶ ὁ Γάρνερ ἐν τῷ περιοδικῷ συγγράμματι τῆς ἐν Λονδίῳ ἐται-

1 The Inscriptions of Cos by W. R. Paton and E. L. Hicks. With a Map. Oxford, at the Clarendon Press. 1891. Εἰς μέγα 8ον σ. LIV, 407, μετὰ γεωγραφικοῦ πίνακος τῆς νήσου Κῶ.